

SPREEK
TAAL 2

Gezondheid

vanDale

VOOR BEGINNENDE SPREKERS VAN
HET NEDERLANDS (NIVEAU A1-A2)

Gezondheid

1. Ik ben gevallen!	p. 1
2. Op bezoek in het ziekenhuis	p. 9
3. Mijn zoon krijgt een prik	p. 17
4. Meer bewegen	p. 25
5. Praktijkopdracht	p. 33
6. Overzicht woorden en standaardzinnetjes	p. 34
7. Begeleidershandleiding	p. 35
8. Suggesties voor extra materiaal	p. 54

bekijk foto / plaatje /
ding / mens

praat samen

wijs aan

luister naar begeleider /
andere mensen

luister naar audio op
www.vandale.nl/spreektaal

tik op de tafel

sta op

een spelletje

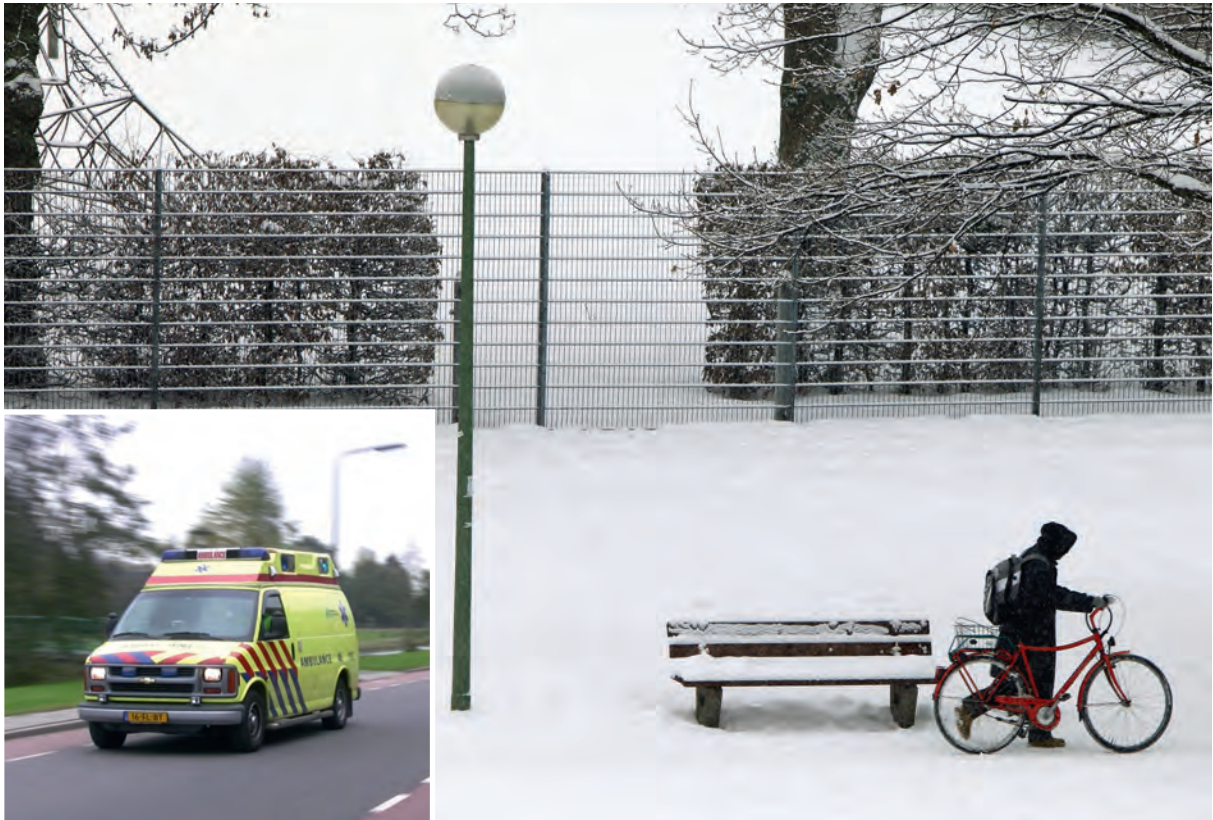

naar buiten

kijk in de handleiding

1. Ik ben gevallen!

1. Bekijk de foto's. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto's?

Hou je van sneeuw? Waarom wel? Waarom niet?

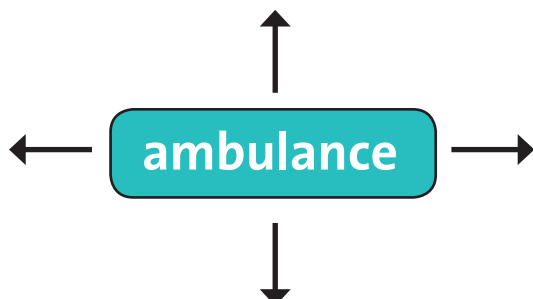
Fiets jij vaak?

Heb je wel eens in de sneeuw gefietst?

Lijkt je dat moeilijk?

2. Praat met je begeleider.
Waar denk je aan bij het woord 'ambulance'?

3. Luister naar je begeleider en wijs aan.

Wat is er gebeurd?

1.

2.

4. Luister naar het gesprek *Heb je ergens pijn?*
Je hoort Rabia en Tarik.

5. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat is er gebeurd met Rabia?

Hoe is ze gevallen?

Waar heeft ze pijn?

Waar is Rabia verzekerd?

Wat voor weer is het denk je?

6. Praat met je begeleider.

Heb jij een zorgverzekering? Van welke maatschappij?

Bekijk je zorgpasje. Wat staat er op het pasje?

7. Kijk en luister naar je begeleider.

Hoofd, schouder, knie en teen, ...

8. Luister naar het gesprek *Ik ben gevallen met de fiets.*

Je hoort Tarik, Rabia en de medewerker van de huisartsenpost.

9. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat zegt de receptioniste tegen Rabia?

Kijk naar de plaatjes. Vertel je begeleider wat er gaat gebeuren.

Het is 17.15 uur. Rabia gaat in de wachtkamer zitten.

Wanneer is Rabia aan de beurt?

17:15

17:45

10. Taalriedel

Wat is er gebeurd?

Wat is er gebeurd?

Ik ben gevallen.

Ik ben gevallen.

Ben je gevallen?

Ben je gevallen?

Ja, met de fiets.

Ja, met de fiets.

Heb je ergens pijn?

Heb je ergens pijn?

Mijn pols doet zeer.

Mijn pols doet zeer.

Ik zie het. Hij is dik.

Ik zie het. Hij is dik.

Een meneer heeft me geholpen.

Een meneer heeft me geholpen.

We moeten naar het ziekenhuis.

We moeten naar het ziekenhuis.

Waarom?

Waarom?

Ze maken daar een foto.

Ze maken daar een foto.

Oké. Ik pak even mijn pasje.

Oké. Ik pak even mijn pasje.

11. Luister naar je begeleider. Hoor je een vraag?

12. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Je moet je melden bij de balie.
2. Ik ga alvast in de wachtkamer zitten.
3. Kan ik u helpen?
4. Misschien is het wel gebroken.
5. Heeft u nog andere klachten?
6. Ik dacht het niet.
7. Waar bent u verzekerd?
8. Hier is mijn zorgpasje.

13. Luister naar je begeleider. Je begeleider stelt een vraag. Wat kun je antwoorden? Bedenk zoveel mogelijk antwoorden.

Hoe voelt u zich?

Waar heeft u pijn?

Heeft u nog andere klachten?

**14. Luister naar je begeleider. Je begeleider zegt iets.
Hoe kun je reageren? Bedenk zoveel mogelijk antwoorden.**

Voorbeeld: Wat goed!
 Wat vervelend!

15. Zeg het gesprek na.

Tarik: Wat is er gebeurd?
Rabia: Ik ben gevallen met de fiets.
Tarik: Heb je ergens pijn?
Rabia: Ja, in mijn pols, hij is ook dik.
Tarik: We moeten naar het ziekenhuis.
Rabia: Waarom?
Tarik: Daar kunnen ze een foto maken.

16. Zeg het gesprek na.

Receptioniste: Kan ik u helpen?
Rabia: Ik ben gevallen op mijn pols.
Receptioniste: Ik zie het. Hij is dik.
Rabia: Misschien is hij wel gebroken.
Receptioniste: Heeft u nog andere klachten?
Rabia: Ik ben een beetje duizelig.
Receptioniste: Bent u ook op uw hoofd gevallen?
Rabia: Ik dacht het niet.

17. Maak het gesprek compleet.

Je bent van de trap gevallen. Je gaat naar de huisartsenpost.
Daar meld je je bij de medewerker aan de balie. Voer het gesprek.

Receptioniste:	Wat kan ik voor u doen?
Ik:	
Receptioniste:	Heeft u ergens pijn?
Ik:	
Receptioniste:	Heeft u nog andere klachten?
Ik:	
Receptioniste:	Wat is uw naam?
Ik:	
Receptioniste:	En wat is uw adres?
Ik:	
Receptioniste:	Waar bent u verzekerd?
Ik:	
Receptioniste:	Neemt u maar plaats in de wachtkamer.

18. Spelletje

Wat zie je op het plaatje? Zoek hetzelfde plaatje.

19. Maak een praatje.

Loop rond. Vraag aan de ander hoe het gaat. Vertel de ander dat je een ongelukje gehad hebt. Je mag zelf kiezen wat er gebeurd is. De ander reageert.

20. Je dochter heeft haar vingers tussen de deur gekregen. Haar pink en ringvinger zijn dik en blauw. Je gaat naar de huisartsenpost. Je meldt je bij de balie. Voer het gesprek met de medewerker van de huisartsenpost.

21. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen. Bedenk je eigen verhaal.

Wat voor weer is het?
Wie is deze man?
Waar is hij?
Wat doet deze man?
Fiets jij weleens door dit weer?

2. Op bezoek in het ziekenhuis

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?

Heb jij wel eens in het ziekenhuis gelegen? Waarvoor?

Wanneer ben je het laatst op bezoek geweest in het ziekenhuis?

Bij wie?

2. Luister naar het telefoongesprek *Je moet niet schrikken.* Je hoort Adinda en Michael.

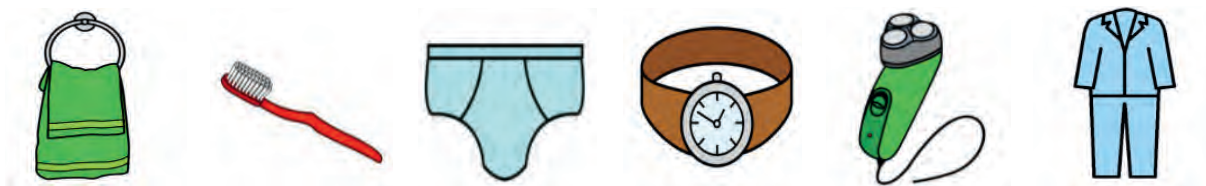
3. Luister nog een keer naar het telefoongesprek. Je begeleider leest een aantal zinnen voor. Zijn de zinnen goed? Zeg ja of nee.

De moeder van Adinda ligt in het ziekenhuis.
De vader van Adinda heeft een hartaanval gehad.
Michael heeft 112 gebeld.
Michael is nog in het ziekenhuis.
Hun vader ligt op de afdeling Cardiologie.
Adinda gaat morgen op bezoek bij haar vader.

4. Luister nog een keer naar het telefoongesprek. Wijs aan.

Wat moet Adinda meenemen voor haar vader?

Praat met je begeleider. Wat kun je nog meer meenemen naar het ziekenhuis?

5. Praat met je begeleider.

De vader van Adinda ligt in het ziekenhuis. Hij heeft een hartaanval gehad.
Het hart noem je een orgaan. Ken je nog meer organen?

6. Luister naar het gesprek *Ik wil op bezoek bij mijn vader.* Je hoort Adinda en de receptionist van het ziekenhuis.

7. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Waar ligt de vader van Adinda? Welke afdeling? Welke etage? Welke kamer?
Hoe oud is de vader van Adinda?

8. Bekijk de informatie van het ziekenhuis en praat met je begeleider.

Michael en Adinda willen vaak op bezoek gaan bij hun vader.

Wanneer kunnen ze door de week op bezoek komen?
Wanneer kunnen ze in het weekend op bezoek komen?

Medisch centrum Zwolle

Bezoektijden

Bezoek krijgen is prettig voor iedereen die in het ziekenhuis ligt.
Per afdeling zijn er bezoektijden vastgesteld. Op deze uren mogen bezoekers langskomen.

Algemene afdelingen

Algemene afdeling

Dagelijks	16.00 – 19.30 uur
Extra in het weekend en op feestdagen	11.00 – 12.00 uur

Kinderafdeling

Partner en kinderen uit het gezin	Doorlopend bezoek
Overig bezoek	15.00 – 19.00 uur

9. Luister naar je begeleider. Hoeveel woorden hoor je?

10. Taalriedel

Pa ligt in het ziekenhuis.

Pa ligt in het ziekenhuis.

O jee, wat is er gebeurd?

O jee, wat is er gebeurd?

Hij heeft een hartaanval gehad.

Hij heeft een hartaanval gehad.

Hoe is het nu met hem?

Hoe is het nu met hem?

Het gaat wel redelijk.

Het gaat wel redelijk.

Ik ga meteen naar het ziekenhuis.

Ik ga meteen naar het ziekenhuis.

Kun je wat spullen voor hem meenemen?

Kun je wat spullen voor hem meenemen?

Ja, natuurlijk. Wat dan?

Ja, natuurlijk. Wat dan?

Zijn pyjama, onderbroeken en z'n tandenborstel.

Zijn pyjama, onderbroeken en z'n tandenborstel.

Oké, dat zal ik doen!

Oké, dat zal ik doen!

11. Luister naar je begeleider. Je begeleider leest steeds een zin uit het gesprek. Welk woord hoor je?

Ik wil op bij mijn vader.

Hij ligt op de Cardiologie.

U moet de G volgen.

Weet u in welke mijn vader ligt.

Wat is de naam van uw ?

Rechtdoor en in de naar links.

12. Praat met je begeleider.

De vader van Adinda ligt op de afdeling Cardiologie.
Welke afdelingen in het ziekenhuis ken je nog meer?
Waar hebben de mensen op die afdelingen last van?

13. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Je moet niet schrikken.
2. Papa heeft een hartaanval gehad.
3. Wat zeg je me nou!
4. Het gaat nu redelijk met hem.
5. Hij werd niet lekker.
6. Hij klaagde over pijn op zijn borst.
7. Ik heb meteen 112 gebeld.
8. Op welke afdeling ligt hij?

14. Luister naar je begeleider. Wel woord hoort er niet bij?

1. darmen – klachten – longen – nieren
2. de afdeling – de ambulance – het consultatiebureau – het ziekenhuis
3. de badjas – de onderbroek – de pyjama – de winterjas
4. de enkel – de kuit – de knie – de pols
5. benauwd – gelukkig – misselijk – verkouden

15. Zeg het gesprek na.

Adinda:	Hallo.
Receptionist:	Goedenavond.
Adinda:	Ik wil op bezoek bij mijn vader.
Receptionist:	Op welke afdeling ligt hij?
Adinda:	Cardiologie.
Receptionist:	Dan moet u naar G5.
Adinda:	Waar is G5?
Receptionist:	G5 is op de vijfde etage. Daar moet u de bordjes G volgen.
Adinda:	Dank u wel. Waar is de lift?
Receptionist:	Rechtdoor en in de hal naar links.

16. Maak het gesprek compleet.

Je bent in het ziekenhuis. Je wilt op bezoek bij je zus. Ze ligt op de afdeling Verloskunde. Ze heeft vandaag een baby gekregen. Je vraagt aan de balie waar de afdeling Verloskunde is. Voer het gesprek.

Receptionist:	Wat kan ik voor u doen?
Ik:	
Receptionist:	Gefeliciteerd! Op welke afdeling ligt zij?
Ik:	
Receptionist:	U moet naar H3.
Ik:	
Receptionist:	U moet naar de derde etage. Daar moet u de bordjes H de bordjes volgen.
Ik:	
Receptionist:	Rechtdoor en in de hal naar links.
Ik:	

17. Maak een praatje

Loop rond. Vertel aan de ander of je wel eens bij iemand in het ziekenhuis op bezoek bent geweest. Vertel ook bij wie.

18. Je collega vertelt dat zijn vrouw in het ziekenhuis ligt. Je vraagt wat er aan de hand is. Voer het gesprek.

**19. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.**

Wie zijn deze mensen?

Waar zijn ze?

Kennen ze elkaar?

Wat is er aan de hand met de vrouw?

Hoe oud is ze?

Hoe lang ligt ze al in dit bed?

3. Mijn zoon krijgt een prik

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?

Heb jij kinderen?

De jongen op de foto krijgt een prik: hij wordt ingeënt.

Zijn jouw kinderen ingeënt?

Worden kinderen in jouw geboorteland ook ingeënt?

2. Luister naar het gesprek *Mijn zoon krijgt een prik.* Je hoort Chava en Hilde.

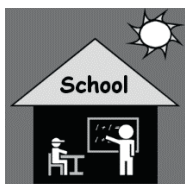

3. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Wat hebben Hilde en Chava gedaan?

Waar moet Hilde naar toe?

4. Luister nog een keer naar het gesprek. Praat met je begeleider.

Wat voor prik krijgt Freek?

Tegen welke ziektes is deze prik?

Welke prikken krijgen de kinderen nog meer in Nederland?

5. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Feliz is met haar dochter bij het consultatiebureau.

Ben jij wel eens bij het consultatiebureau geweest?

Wat doet het consultatiebureau?

Welke mensen werken in het consultatiebureau?

6. Luister naar je begeleider. Je begeleider leest steeds een zin voor. Wat hoor je? Wijs het goede antwoord aan.

1. Ga je naar huis?
 - a. meteen
 - b. met mij
2. Hoe is Freek nu?
 - a. lang
 - b. oud
3. Ik moet om een op het consultatiebureau zijn.
 - a. half
 - b. kwart
4. Wat voor krijgt Freek nu?
 - a. klik
 - b. prik
5. Soms wordt zijn arm
 - a. grijs
 - b. stijf
6. Succes straks en tot volgende!
 - a. maand
 - b. week

7. Luister naar het gesprek *Ga maar op de weegschaal staan.* Je hoort de assistente van het consultatiebureau en Hilde.

8. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat doet de assistente?

Wat doet de dokter?

Hilde hoeft geen nieuwe afspraak te maken. Waarom niet?

9. Praat met je begeleider.

Hoe lang ben jij?

Luister naar je begeleider en geef antwoord.

10. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest het gesprek voor. Hoor je het woord 'prik'?

Tik op de tafel als je het woord 'prik' hoort.

11. Taalriedel

Hoe oud is Freek nu?

Hoe oud is Freek nu?

Hij is bijna 4.

Hij is bijna 4.

Hoeveel weegt hij?

Hoeveel weegt hij?

Bijna 17 kilo.

Bijna 17 kilo.

Is dat een goed gewicht?

Is dat een goed gewicht?

Hij zit precies op het gemiddelde.

Hij zit precies op het gemiddelde.

Hoe lang is Freek?

Hoe lang is Freek?

Bijna 1 meter 3.

Bijna 1 meter 3.

Gaat het goed met hem?

Gaat het goed met hem?

Prima. Hij krijgt straks een prik.

Prima. Hij krijgt straks een prik.

Heeft hij last van de prik?

Heeft hij last van de prik?

Meestal niet.

Meestal niet.

Succes op het consultatiebureau.

Succes op het consultatiebureau.

Tot volgende week.

Tot volgende week.

12. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Ga je meteen naar huis?
2. Ik moet om 12.30 uur op het consultatiebureau zijn.
3. Freek krijgt straks een prik.
4. Hij wordt ingeënt.
5. Wat voor prik krijgt hij nu?
6. Soms wordt zijn arm stijf.
7. Sommige kinderen krijgen koorts.

13. Zeg het gesprek na.

Chava:	Hoe gaat het met Freek?
Hilde:	Goed! Hij krijgt straks een prik.
Chava:	Hoeveel weegt hij?
Hilde:	Bijna 17 kilo.
Chava:	Is dat een goed gewicht voor zijn leeftijd?
Hilde:	Ja hoor. Hij zit precies op het gemiddelde.
Chava:	Hoe lang is hij?
Hilde:	Bijna 1 meter 3.
Chava:	Succes op het consultatiebureau.

14. Maak het gesprek compleet.

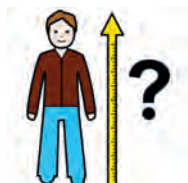
Je loopt in het park. Je ziet in het park een vrouw die je kent van de Nederlandse les. Ze loopt daar met haar dochter. Je vraagt naar haar dochter. Voer het gesprek.

Petra: Hé ...
Ik:
Petra: Goed. En met jou?
Ik:
Petra: Prima. We zijn net bij het consultatiebureau geweest.
Ik:
Petra: 16 kilo.
Ik:
Petra: Ja hoor, ze zit precies op het gemiddelde.
Ik:
Petra: Net 1 meter.
Ik:
Petra: Ik ga weer verder. Tot snel.
Ik:

15. Praat samen.

Jan gaat naar het consultatiebureau met zijn zoon. Beschrijf de plaatjes.

16. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Stel de vragen aan een ander. De ander reageert.

Heb je een kind (of kinderen)?

Hoe oud is jouw kind?

Is jouw kind ingeënt?

Welke prikken heeft jouw kind gehad?

17. Spelletje

Raad het woord.

18. Je begeleider vertelt een verhaal. Luister naar het verhaal. Vertel het verhaal na. Heb je de tien woorden gebruikt?

**19. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.**

Wie is deze jongen?
Waar is hij?
Hoe oud is hij?
Wat doet de persoon met de prik?
Hoe kijkt het jongetje?
Hoe voelt hij zich?

4. Meer bewegen

1. Bekijk de foto en praat met je begeleider.

Wie zie je op de foto's? Wat doen ze?

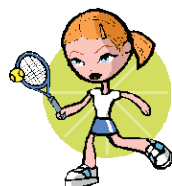
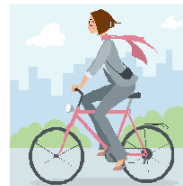
Vinden ze het leuk?

Doe jij ook aan sport? Welke sport?

Vind je het belangrijk om te bewegen? Waarom?

2. Praat met je begeleider.

Welke sporten zie je? Welke sport doe je of heb je wel eens gedaan?
Welke sport zou je willen doen? Is sporten altijd gezond?

3. Luister naar het gesprek *Ik moet meer bewegen.* Je hoort Marcello en Nelson.

4. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Waar is Nelson geweest?

Wat zijn klachten van Nelson?

5. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat moet Nelson doen van de dokter?

6. Praat met je begeleider.

Nelson is moe en heeft vaak hoofdpijn. Hij krijgt geen medicijnen van de dokter, maar moet gaan sporten.

Wat vind je daarvan? Denk je dat dit een goed advies voor Nelson is?

7. Bekijk de folder van het buurthuis en praat met je begeleider.

Buurthuis Oost

Sportactiviteiten voor volwassenen:

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag
Dansen	10.00 - 11.00uur	18.00 - 19.00uur	10.00 - 11.00 uur	15.00 - 16.00 uur 18.00 - 19.00 uur
Tafeltennis	13.00 - 14.00 uur	18.00 - 19.00 uur	13.00 - 14.00 uur	18.00 - 19.00 uur
Yoga	14.00 - 15.00 uur	14.00 - 15.00 uur	14.00 - 15.00 uur	14.00 - 15.00 uur

Wilt u meer informatie? Bel naar: 075 8916543

Nelson leest de folder van Buurthuis Oost.

Hij wil meer informatie. Welk nummer moet hij bellen?

Hij wil graag op woensdag naar tafeltennis. Hoe laat is de les op woensdag?

8. Luister naar het gesprek *Ik wil me opgeven voor tafeltennis*.
Je hoort Anita en Nelson. Anita werkt in het buurthuis.

9. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Met wie belt Nelson?

Buurthuis Oost

Zwembad de Slag

Waarom belt Nelson met het buurthuis?

Om zich aan te melden

Voor informatie

Wil Nelson overdag of 's avonds tafeltennissen?

Overdag

's avonds

Waarom belt Nelson met het buurthuis?

Dinsdag van 18 - 19 uur

Woensdag van 13 - 14 uur

10. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest een gesprek voor. Hoor je een cijfer?
Tik op de tafel als je een cijfer hoort.

11. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest een aantal woorden voor. Waar ligt het accent in het woord?
Tik op de tafel. Luister naar het voorbeeld.

Voorbeeld:

Moh**am**med – **h**uisarts – goedem**or**gen

12. Taalriedel

Wat is er? Ben je ziek?

Wat is er? Ben je ziek?

Ik ben snel moe en ik heb vaak hoofdpijn.

Ik ben snel moe en ik heb vaak hoofdpijn.

Wat zei de dokter?

Wat zei de dokter?

Ik moet meer gaan bewegen.

Ik moet meer gaan bewegen.

Wat goed! Wat ga je doen?

Wat goed! Wat ga je doen?

Ik ga op tafeltennis.

Ik ga op tafeltennis.

Waar ga je dat doen?

Waar ga je dat doen?

Het is in het buurthuis.

Het is in het buurthuis.

13. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Ik ben snel moe en ik heb vaak hoofdpijn.
2. De dokter wil dat ik meer ga bewegen.
3. Ik beweeg echt veel te weinig.
4. En wat moet je dan gaan doen?
5. Ik ga me morgen opgeven.
6. Ik werk niet meer, dus ik heb alle tijd.
7. Heeft u een voorkeur voor een dag?

14. Zeg het gesprek na.

Marcello: Waar ben je geweest?
Nelson: Ik was bij de dokter.
Marcello: Ben je ziek?
Nelson: Ik ben snel moe en ik heb vaak hoofdpijn.
Marcello: Wat zei de dokter?
Nelson: Ik moet meer bewegen.
Marcello: O ja? Wat ga je dan doen?
Nelson: Ik ga wandelen en op tafeltennis.

15. Zeg het gesprek na.

Anita: Buurthuis Oost, met Anita.
Nelson: Goedemiddag, u spreekt met Nelson.
Ik wil me graag opgeven voor tafeltennis.
Anita: Dat kan. Wilt u overdag of 's avonds?
Nelson: Graag overdag. Ik werk niet meer.
Anita: Dat kan op maandag of woensdag.
Nelson: Ik wil het liefst op woensdag.
Anita: Het is dan van 13.00 tot 14.00 uur.
Nelson: Prima.

16. Maak het gesprek compleet.

Je belt het buurthuis. Je wilt je opgeven voor dansen. Voer het gesprek.

Medewerker: Met Buurthuis De Terp.
Ik:
Medewerker: Dat kan. U kunt op vier dagen bij ons dansen.
Wanneer wilt u komen?
Ik:
Medewerker: Dan is het in de avond, van 20.00 tot 21.00 uur.
Is dat goed?
Ik:
Medewerker: Wanneer wilt u
Ik:
Medewerker: Dat kan. Wat is uw naam?
Ik:

17. Spelletje

Welke sport is het?

18. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Stel de vragen aan een ander.
De ander reageert.

Doe je aan sport?
Welke sport doe je?
Waarom doe je deze sport?
Waarom sport je niet?

19. Je wilt graag meedoen met een sportactiviteit in het buurthuis. Je belt op om je aan te melden. Voer het gesprek met de medewerker van het buurthuis.

20. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen. Bedenk je eigen verhaal.

Wie zijn deze mensen?
Waar zijn ze? Wat zijn ze aan het doen?
Kennen de mannen en vrouwen elkaar?
Hoe lang zijn ze aan het sporten?
Hoe voelen ze zich?

5. Praktijkopdracht

Naar buiten!

1. Ga naar een buurthuis in de buurt. Vraag welke sportactiviteiten er zijn.
Vraag ook wanneer ze zijn.
2. Bel je huisarts in het weekend. Luister naar het antwoordapparaat.
Wat is het telefoonnummer van de huisartsenpost?
3. Kijk op internet: welk ziekenhuis vind je bij jou in de buurt? Wat is het adres?
Wat zijn de bezoektijden?

6. Overzicht woorden en standaardzinnetjes

de balie
het bordje
het consultatiebureau
het gemiddelde
de hartaanval
het lid
de lift
de patiënt
de prik
de pols
de voorkeur
het ziekenhuis
de ziekte

benauwd
duizelig
ontzettend
overdag
redelijk
stijf

herhalen
inerten
klagen
zich melden
meten
opzoeken
remmen
schrikken
uitglijden
zich uitkleden

Dan zie ik je zo.
Dat denk ik ook.
Hij heeft last van de prik.
Mijn pols doet zeer.
Rustig maar.
Waar bent u verzekerd?
Wat een toestand!

onderzocht - onderzoeken
geholpen - helpen

7. Begeleidershandleiding

Algemeen

De modules

Het materiaal is:

- ontwikkeld om *gestructureerd* te werken aan taalverhoging naar niveau A2;
- gericht op de *mondelinge vaardigheden*: luisteren, spreken en gesprekken voeren.

Wat kan een NT2-deelnemer op niveau A2?

Een deelnemer kan:

- zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met alledaagse onderwerpen;
- de hoofdzaken begrijpen in korte eenvoudige boodschappen;
- eenvoudige aanwijzingen geven en opvolgen;
- praten over eenvoudige en alledaagse dingen;
- zeer korte sociale gesprekken voeren met hulp van de gesprekspartner;
- zijn of haar mening uitdrukken over vertrouwde alledaagse onderwerpen;
- informatie vragen en informatie geven over verschillende zaken.

Dit betekent dat een deelnemer nog heel weinig uit zichzelf kan zeggen, en als hij het probeert, zitten er veel fouten in de uitvoering. De rol van u als gesprekspartner is erg *belangrijk*.

U bent een soort ‘aangever’ en geeft heel veel steun bij de uitvoering van de opdrachten.

U helpt bij het onder woorden brengen van de gedachten van de deelnemer. Ook kunt u niet verwachten dat een deelnemer in bijvoorbeeld de nazegoefeningen alles goed kan nazeggen.

En bij het geven van feedback moet u er vanuit gaan dat een deelnemer nog weinig zelf kan zeggen en bij wat hij zegt veel basale fouten maakt. Ga dus vooral in op de inhoud van wat de deelnemer zegt en minder op de vorm.

Aanpak – globale werkwijze

Het materiaal bestaat uit vijftien modules. Elke module heeft zijn eigen thema. Er is geen vaste volgorde waarin de modules behandeld moeten worden. Het advies is te starten met de module ‘Praten over jezelf’, omdat deze module in het teken staat van kennismaking.

Het stramien en de opbouw van elke module zijn hetzelfde

1. Voorblad met foto

Elke module heeft op de kaft een foto die past bij het thema van de module. Daarna volgt een korte inhoudsopgave en uitleg van de gebruikte symbolen.

2. Vier subthema's

Binnen elke module zijn steeds *vier subthema's*. Deze subthema's kunnen het best op volgorde worden doorgewerkt. Het is goed om zo nu en dan onderdelen van de module te herhalen. Dit zorgt ervoor dat de deelnemer de stof beter kan onthouden. Als een deelnemer (een deel van) de stof al beheerst, kunnen subthema's of onderdelen daarvan ook worden overgeslagen. Ook als u met de deelnemer besluit dat een gedeelte van een module niet relevant is voor hem/haar (de deelnemer krijgt bijvoorbeeld nooit met het onderwerp van het subthema te maken in zijn leven), kunt u een gedeelte overslaan.

3. Introductie subthema

Elk subthema begint met een *foto of beeldmateriaal* met daaraan gekoppeld een aantal concrete vragen. Die staan onder de foto bij de eerste opdracht. Op deze manier wordt het subthema geïntroduceerd en wordt de voorkennis van de deelnemer geactiveerd. Dit betekent dat de kennis die de deelnemer al over het onderwerp heeft, naar boven wordt gehaald. Dat is belangrijk bij bijvoorbeeld het leren van nieuwe woorden. Die kunnen het best onthouden worden als de deelnemer weet bij welke voor hem/haar bekende woorden die kennis hoort. Zo wordt het woordennetwerk in zijn/haar hoofd steeds breder en dieper.

4. Dialoog

Daarna komt er een *dialoog*. In deze teksten zitten de belangrijkste nieuwe woorden en zinnen. Ze worden hier voor het eerst aangeboden. De gesprekken hoeven niet woord voor woord begrepen te worden; het gaat om die woorden en zinnen samen doornemen en dat de boodschap ervan overkomt.

5. Verwerking van de woorden

De volgende stap is de *verwerking* van die woorden en zinnen. Dat betekent dat de nieuwe woorden en zinnen veel geoefend worden. Dit gebeurt in een aantal verschillende oefenvormen en met heel veel herhaling om te zorgen dat het ook echt binnenkomt. Zonder die herhaling blijft er te weinig hangen. Stelt u zich voor dat u in China woont en Chinees wil leren. Dan heeft ook u behoefte aan veel herhaling om enigszins thuis te raken in deze nieuwe taal. Voor u lijkt het soms misschien saai, maar de deelnemer ervaart dat heel anders.

6. Communicatie

Dan volgt de fase van *communicatie*. In eerste instantie is dat nog gestuurd, dus behoorlijk voorgeprogrammeerd: een deelnemer voert korte gesprekken of reageert op standaardvragen. De antwoorden zijn vaak kort. De deelnemer gebruikt hierin vaak de nieuwe woorden of de nieuwe zinnen, precies zoals hij ze net gehoord of gelezen heeft. Die stap is erg belangrijk. Daarna pas komt oefenen met *vrije productie*. Bij vrije productie (het woord zegt het al) is de deelnemer vrij in wat hij kan en wil zeggen. In bijvoorbeeld een rollenspel laat de deelnemer zien dat hij een gesprekje kan voeren. Dat gesprekje is nooit zo goed en compleet als de dialoog en de oefeningen daarvoor. Dat is logisch en dat hoort erbij: als mensen zelf gaan

praten maken ze op dit niveau nog veel fouten, gebruiken ze korte zinnen enzovoort. De dialogen worden het voorbeeld, maar wat ze nu zelf kunnen staat nog ver af van dat voorbeeld. Soms kunnen deelnemers wel al een paar woorden of een kort zinnetje uit de voorbeelden gebruiken (bijvoorbeeld een zinnetje als 'Ik heb er zin in' of 'Ik droom van ...').

7. Slotfoto('s)

Opdrachten bij de slotfoto('s): de deelnemer fantaseert zijn/haar eigen verhaal bij de slotfoto('s). Deze foto's zijn bedoeld om de fantasie te prikkelen en spontaan praten te stimuleren.

De deelnemer hoeft niet per se de woorden uit het thema te gebruiken; hij/zij gebruikt de woorden en zinnen die hij/zij tot zijn beschikking heeft. U stelt de vragen die onder de foto's staan. Ook hier kunnen de antwoorden weer kort zijn.

Indien de deelnemer bekend is met de situatie op de foto, kunt u eventueel ook over zijn/haar eigen ervaringen praten.

8. Praktijkopdracht

Na de subthema's staan enkele *praktijkopdrachten*, bedoeld om een kleine relatie te leggen met het dagelijkse leven van de deelnemer. Het zijn opdrachten die bedoeld zijn om iets aan iemand te vragen (vraag een familielid of hij zijn rijbewijs heeft) of om iets te bekijken en daarna te bespreken (een website bekijken, iets in een winkel zoeken, een folder bij het zwembad halen). Stimuleer de deelnemer om deze opdrachten uit te voeren, hoe spannend dat soms ook is. U kunt de opdracht voorbespreken en oefenen en bij de volgende bijeenkomst vragen hoe het is gegaan. Deelnemers kunnen de opdrachten ook samen doen.

9. Woorden en standaardzinnetjes

Elke module wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste *woorden en standaardzinnetjes*. Dit zijn de woorden die een deelnemer nodig heeft om de teksten te begrijpen.

De meeste van deze woorden en zinnetjes oefent de deelnemer ook bij oefeningen als verstaan en nazeggen of de dialogues die de deelnemer zelf afmaakt. U kunt extra oefenen met deze woorden. Denk aan oefeningen als:

- u omschrijft het woord, de deelnemer raadt het woord;
- of omgekeerd: de deelnemer omschrijft het woord, u raadt het woord;
- u kiest tien woorden uit de lijst en laat de deelnemer de woorden in categorieën verdelen (bijvoorbeeld: kleding – geen kleding; lekker – niet zo lekker eten; woorden voor een telefoongesprek – woorden als je iemand tegenkomt);
- u noemt drie of vier woorden: welk woord hoort er niet bij?;
- een goede zin maken met het woord (let er dan vooral op dat de betekenis van de zin goed is, de vorm is minder belangrijk).

In SpreekTaal 2 komen meer abstracte begrippen voor dan in SpreekTaal 1. Vindt uw deelnemer een woord/begrip moeilijk? Probeer het dan uit te leggen aan de hand van een voor uw deelnemer vertrouwde situatie.

10. Suggesties voor extra materiaal

Na de specifieke instructies bij deze module vindt u nog suggesties voor extra materiaal of extra oefeningen. Er worden suggesties voor liedjes gegeven (die u samen met de deelnemer kunt beluisteren of bekijken) en er zijn andere opdrachten. U hoeft deze opdrachten niet te doen, ze bieden meer verdieping als een deelnemer daar behoefte aan heeft.

Wat vindt u niet terug in het materiaal?

- Lees- en schrijfoopdrachten:
Het materiaal is bedoeld om de mondelinge vaardigheden te verbeteren. Deelnemers schrijven dus niet of nauwelijks de antwoorden op.
- Expliciete aandacht voor grammatica:
Geen invuloefeningen of uitleg over de grammatica. We besteden op dit niveau nog niet expliciet aandacht aan grammatica. Wel krijgt een deelnemer standaardzinnen aangeboden die hij/zij kan gebruiken.
- Klankoefeningen:
In de modules wordt geoefend met de uitspraak van woorden en zinnen. Voor specifieke klankoefeningen verwijzen we naar het boek Uitspraaktrainer (uitgave Boom).

Instructie

In de modules wordt gebruik gemaakt van steeds dezelfde instructie. Bij elke instructie hoort een pictogram ter illustratie. De woordenschat die in de instructie gebruikt wordt staat in onderstaand kader.

bekijk	loop rond	de begeleider	het woord	nog een keer
luister	tik	het gesprek	de zin	steeds
praat	geef antwoord	de vraag	de foto	
wijs aan	zeg na	het antwoord	het plaatje	

Total Physical Response

Met Total Physical Response (TPR) wordt het leren van taal gekoppeld aan fysieke actie. Via TPR kan de begeleider steeds de nieuwe woorden/instructies introduceren en oefenen. Hoe werkt TPR?

Een concreet voorbeeld:

*De begeleider wil duidelijk maken wat de instructie 'wijs aan' betekent. Hij/zij zegt: ik wijs de tafel aan. De begeleider wijst **tegelijkertijd** de tafel aan. Dit herhaalt hij een aantal keer waarbij steeds een ander (bij de deelnemer bekend) woord gebruikt wordt (stoel, boek, muur etcetera). De volgende stap is dat de begeleider instructies geeft aan de deelnemer die hij moet uitbeelden. Daarna kan de link gelegd worden naar de specifieke oefening.*

De oefeningen

De deelnemers hoeven niet of nauwelijks te schrijven. Zij reageren op vragen door dingen aan te wijzen, vingers op te steken, te tikken, iets te doen en/of te praten. Dit is ook voor leeders die wel kunnen lezen en schrijven een prima manier om mondelinge taal te verwerven.

Als deelnemers niet kunnen lezen, moet de begeleider de geschreven antwoorden voorlezen.

Een aantal oefeningen heeft extra uitleg nodig:

- **De luisterteksten**

De werkwijze met de *luisterteksten* is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de tekst/het gesprek;
- de deelnemer luistert nog één of twee keer, hierbij zijn begripsoefeningen opgenomen;
- de begeleider bespreekt met de deelnemer de tekst/het gesprek aan de hand van de begripsoefeningen.

- **Tik op de tafel**

De oefeningen *Tik op de tafel* zijn bedoeld om te oefenen met woord- en zinsaccent. Elk woord van twee lettergrepen of meer bevat een woordaccent: zo valt in het woord 'uitspraak' het accent op de eerste lettergreep (uit). Het is belangrijk dat de deelnemer het accent op de juiste lettergreep legt, anders is hij/zij moeilijk te verstaan en soms zelfs zal de betekenis van het woord wijzigen (denk aan voorkomen en voorkomen).

Naast woordaccent bestaat er ook zinsaccent: een of meer woorden in een zin krijgen een accent, zeg maar 'de klemtoon van de zin'. Het woord dat het accent krijgt wordt (qua toon) iets hoger of lager uitgesproken. In de zin 'Mag ik de boter?' zal het woord 'boter' het zinsaccent krijgen; je wilt immers niet de kaas of de worst, maar de boter.

De werkwijze met de oefeningen van *Tik op de tafel* is als volgt:

- de deelnemer luistert naar een zin of gesprek;
- de deelnemer tikt op de tafel als hij een bepaald woord hoort.

Alternatief: u kunt de deelnemer ook vragen om zijn hand op te steken als hij/zij het woord hoort, in zijn handen te klappen of een papiertje in de lucht te steken.

- **Taalriedel**

De werkwijze met de *taalriedels* is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met of zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

Alternatief: u kunt de taalriedel ook zonder audio gebruiken. U tikt het juiste ritme, de deelnemer doet de taalriedel. Het is dan ook mogelijk de taalriedel te verpersoonlijken door bijv. de eigen naam te gebruiken of een stukje zin aan te passen (bijvoorbeeld 'Mijn pols doet

zeer.', wordt 'Mijn arm doet zeer.')

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

- **Zeg na**

Zeg na is te vergelijken met de taalriedel. De zinnen staan niet op de audio, de begeleider leest de zin voor, de deelnemer zegt na.

Het is de bedoeling dat de deelnemer niet meeleest, maar alleen luistert en nazegt. Als het nazeggen van de zinnen goed gaat, kunt u ook een kleine verandering aanbrengen in de zin, bijv. door een woord te vervangen door een ander woord.

Bij een aantal oefeningen staat meer informatie. Deze informatie staat achterin het boekje. Dit kunt u zien aan dit pictogram:

Feedback op de oefeningen

Er zijn een paar 'gouden regels' voor het geven van feedback op deelnemers:

1. Geef complimenten:

Natuurlijk hoort u fouten in wat de deelnemer zegt, maar zeg altijd eerst iets over wat goed gegaan is. Dat kan zijn dat de deelnemer de goede woorden heeft gebruikt, een goede reactie heeft gegeven, een mooie zin heeft gemaakt of dat hij/zij het aangedurfd heeft om iets te zeggen.

2. De inhoud gaat voor de vorm:

Wat een deelnemer zegt is op dit niveau veel belangrijker dan hoe hij/zij het zegt. Dat betekent dat een deelnemer wel de goede woorden moet leren gebruiken, maar dat de woorden nog in de verkeerde volgorde kunnen staan. Of hij/zij heeft nog geen perfecte uitspraak, of hij vervoegt de werkwoorden nog niet goed.

3. Meer keren luisteren naar een dialoog:

Een deelnemer hoeft niet in een keer de hele dialoog te begrijpen. Luister samen nog een keer en doe dan de oefeningen die bij de dialoog horen. Als de deelnemer de hoofdlijnen van de dialoog goed begrijpt, kunt u door naar de volgende oefening.

4. Doorgaan naar de volgende oefening:

Ook bij het beantwoorden van de oefeningen hoeft de deelnemer niet alles goed te doen. Als u het antwoord kunt begrijpen en de inhoud is goed, kunt u gerust doorgaan naar een volgende oefening. Een antwoord hoeft dus niet perfect te zijn.

Groepsgrootte

De meeste oefeningen kunnen zowel in groepjes van twee/drie deelnemers (of een deelnemer met begeleider) als in grotere groepen gedaan worden. De dialogen kunnen in een grotere groep – na een duidelijke instructie van de begeleider – geoefend worden in tweetallen. De begeleider loopt langs, luistert naar wat er gezegd wordt (maar verbetert niet elke fout)

en helpt en ondersteunt waar dat nodig is. Het gaat in deze fase van taalverwerving om het stimuleren van praten en om durf en zelfvertrouwen.

Analfabeten

Het materiaal is zo gemaakt dat ook een analfabeet er samen met een begeleider gebruik van kan maken. De begeleider leest de instructie voor en legt uit wat de bedoeling van de opdracht is. In het geval dat iemand niet kan lezen, laat de begeleider de deelnemer zelf benoemen wat hij herkent. Denk bijvoorbeeld aan een logo, een datum of de plek waar het adres staat. De begeleider kan vervolgens de tekst voorlezen en/of de belangrijkste informatie mondeling naar voren brengen.

Specifieke instructies bij de oefeningen:

1. Ik ben gevallen!

Oefening 3:

Lees onderstaand verhaal voor. De deelnemer wijst aan om welke situatie het gaat.

Verhaal:

Jan gaat naar zijn werk. Hij gaat vandaag lopend, want het sneeuwt. Het is al 8.30 uur. Jan heeft haast. Plotseling glijdt hij uit en hij valt. Jan staat snel weer op. Hij heeft gelukkig niets gebroken. Hij heeft wel last van zijn hoofd. Thuis gaat hij meteen naar bed.

Oefening 4 en 5:

Transcript *Heb je ergens pijn?*

Rabia:	Tarik! Tarik!
Tarik:	Wat is er?
	...
	Wat is er gebeurd?
Rabia:	Ik ben gevallen!
Tarik:	Gevallen?
Rabia:	Ja, met de fiets.
Tarik:	Was je op de fiets? Met dit weer?
Rabia:	Ik moest even snel een boodschap doen. Ik dacht: het kan wel. Maar ik moest remmen bij het stoplicht. En toen gleed ik uit.
Tarik:	Hè, wat vervelend. Heb je ergens pijn?
Rabia:	Ja, mijn rechterpols doet erg zeer. Ik denk dat ik daar op gevallen ben.
Tarik:	Ik zie het. Hij is dik.
Rabia:	Ja. Een meneer heeft mij geholpen. Hij wilde een ambulance bellen. Maar dat vond ik niet nodig.
Tarik:	Maar ik denk dat we wel even naar het ziekenhuis moeten. Dan kunnen ze een foto maken. Misschien is er wel iets gebroken.
Rabia:	Maar het is zondag!
Tarik:	Dan kunnen we eerst naar de huisartsenpost. Die is bij het ziekenhuis. We gaan meteen.
Rabia:	Oké. Ik pak even mijn pasje van de zorgverzekering.

Oefening 6:

Praat met de deelnemer over de zorgverzekering. Laat de deelnemer zijn of haar zorgpasje meenemen of gebruik uw eigen zorgpasje.

Oefening 7:

TPR met lichaamsdelen. Wijs eerst delen van je lichaam en benoem ze.

Geef daarna opdrachten. Doe de opdrachten eerst zelf voor.

Bijvoorbeeld: dit is mijn nek, dit is mijn knie, ik buig mijn knie, ik strek mijn been, enzovoort.

Doe je mond dicht, leg een hand op je been, wijs je heup aan enzovoort.

Oefening 8 en 9:

Transcript *Ik ben gevallen met de fiets*

Tarik: Hier is het. Je moet je melden bij de balie, denk ik.
Rabia: Oké.
Receptioniste: Dag mevrouw.
Rabia: Hallo.
Receptioniste: Kan ik u helpen?
Rabia: Ja, eh ... ik ben vanmiddag gevallen met de fiets. Mijn pols is dik en hij doet ontzettend zeer. Misschien is hij wel gebroken.
Receptioniste: Ja, ik zie het. Heeft u nog andere klachten?
Rabia: Ik ben ook wel een beetje duizelig.
Receptioniste: Ja. Bent u ook op uw hoofd gevallen?
Rabia: Ik dacht het niet.
Receptioniste: Oké. Wat is uw naam?
Rabia: Rabia van Rijn.
Receptioniste: En uw adres?
Rabia: Singel 12, 7324 AG, hier in Apeldoorn.
Receptioniste: En waar bent u verzekerd?
Rabia: Bij Menzis, hier is mijn zorgpasje.
Receptioniste: Dank u wel. Neemt u maar plaats in de wachtkamer.
Rabia: Wat gaat er nu gebeuren?
Receptioniste: Een dokter gaat straks naar uw pols kijken. En ook even naar uw hoofd. Als het nodig is, maken we een foto.
Rabia: Hoe lang moet ik wachten?
Receptioniste: Ik denk een half uur. Er zijn nog twee patiënten voor u.

Oefening 10:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met of zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

Oefening 11:

1. Lees de volgende zinnen voor:
2. Wat is er gebeurd?
3. Ik moest even snel een boodschap doen.
4. En toen gleed ik uit.
5. Heb je ergens pijn?
6. Hij wilde een ambulance bellen.
7. Maar dat vond ik niet nodig.
8. Laat je jas maar aan.
9. Ik pak even mijn pasje.

Oefening 14:

Lees de volgende zinnen voor:

1. Ik ben gevallen met de fiets.
2. Ik ben ziek.
3. Ik ben jarig.
4. Ik voel me niet lekker.
5. Ik heb een nieuwe baan.
6. Ik krijg een nieuwe heup.
7. Mijn moeder ligt in het ziekenhuis.
8. Mijn zoon heeft zijn diploma gehaald.

De deelnemer reageert. U kunt natuurlijk zelf ook nog andere zinnen bedenken.

Bedenk na de oefening samen nog meer mogelijke antwoorden. Herhaal eventueel.

Oefening 18:

Memory. Maak kaartjes van de lichaamsdelen (zie bijlage). Zorg dat er van elk lichaamsdeel twee kaartjes zijn. Speel memory. De deelnemers benoemen steeds het plaatje op het kaartje dat ze omdraaien.

Oefening 19:

Voorafgaand aan de oefening kunt u met de deelnemers inventariseren welke soort ongelukjes ze kunnen bedenken. Bijvoorbeeld: van de trap gevallen, uitgedegen op straat, in een vinger gesneden of iets op je tenen laten vallen.

Oefening 21:

De deelnemer bedenkt zijn/haar eigen verhaal bij de foto's. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie op de foto.

2. Op bezoek in het ziekenhuis

Oefening 2, 3 en 4:

Transcript *Je moet niet schrikken*

Adinda: Met Adinda.
Michael: Hoi Adinda, met Michael.
Hé, je moet niet schrikken.
Adinda: Wat is er dan?
Michael: Pa ligt in het ziekenhuis.
Adinda: Nee.
Michael: Ja. Hij heeft een hartaanval gehad.
Adinda: Wat zeg je nou! Wat is er gebeurd? Hoe is het met hem?
Michael: Rustig maar. Het gaat nu redelijk met hem.
Adinda: O, gelukkig.
Michael: Ik was vanmiddag toevallig bij hem op bezoek. Toen werd hij niet lekker. Hij klaagde over pijn op zijn borst. Ik heb meteen 112 gebeld.
Adinda: Jeetje. En toen?
Michael: De ambulance is gekomen. Die heeft hem naar het ziekenhuis gebracht.
Adinda: Oh ... ben jij meegegaan?
Michael: Ja, natuurlijk. In het ziekenhuis hebben ze hem onderzocht.
Daar vertelde de dokter dat hij een lichte hartaanval heeft gehad.
Adinda: Oh jongens. Wat een toestand! Ik ga nu meteen naar het ziekenhuis.
Op welke afdeling ligt hij?
Michael: Cardiologie. En zijn kamernummer weet ik niet.
Zeg, kun jij wat spullen voor pa meenemen?
Adinda: Ja tuurlijk.
Michael: In ieder geval zijn pyjama, een paar onderbroeken en een tandenborstel.
Adinda: Is goed. Ja, natuurlijk.
Michael: Oké, dan zie ik je straks!

Oefening 5:

Gebruik eventueel de plaatjes van organen en andere onderdelen van het lichaam uit de bijlage.

Oefening 6 en 7:

Transcript *Ik wil op bezoek bij mijn vader.*

Adinda: Hallo. Ik wil op bezoek bij mijn vader. Hij ligt op de afdeling Cardiologie.
Receptionist: Dan moet u naar G5.

Adinda: Ja.

Receptioniste: G5 is op de vijfde etage.

Adinda: Oké.

Receptioniste: Daar moet u de bordjes G volgen.

Adinda: Oké, ja, bedankt. Kunt u misschien voor mij opzoeken in welke kamer mijn vader ligt?

Receptionist: Ja hoor. Wat is de naam van uw vader?

Adinda: Wilson. Benny Wilson.

Receptionist: En zijn geboortedatum?

Adinda: 12 januari 1946.

Receptionist: Hij ligt op kamer 521.

Adinda: Oja. Dank u wel. Waar is de lift?

Receptionist: Rechtdoor en in de hal naar links.

Adinda: Oké. Daag.

...

Adinda: Hoi pa. Hoe is het nu?

Oefening 8:

Bekijk samen de informatie van het ziekenhuis. Werkwijze bij een analfabeet: kijk wat een deelnemer herkent in de informatie (bijvoorbeeld de cijfers), lees de informatie voor, bespreek samen de vragen.

Oefening 9:

1. Lees de volgende zinnen voor:
2. Pa ligt in het ziekenhuis.
3. Het gaat nu redelijk met hem.
4. Hij klaagde over pijn op zijn borst.
5. De ambulance heeft hem naar het ziekenhuis gebracht.
6. Wat een toestand!
7. Ik ga nu meteen naar het ziekenhuis.
8. Op welke afdeling ligt hij?
9. Dan zie ik je straks!

Oefening 10:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met of zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

Oefening 11:

Lees het onderstaande bericht voor. De deelnemer zegt welk woord ontbreekt.

- Ik wil op **bezoek** bij mijn vader.
- Hij ligt op de **afdeling** Cardiologie.
- U moet de **bordjes** G volgen.
- Weet u in welke **kamer** mijn vader ligt?
- Wat is de naam van uw **vader**?
- Rechtdoor en in de **hal** naar links.

Oefening 19:

De deelnemer bedenkt zijn/haar eigen verhaal bij de foto.

Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de man en de vrouw op de foto.

3. Mijn zoon krijgt een prik

Oefening 2, 3 en 4:

Transcript *Mijn zoon krijgt een prik*

Chava: Nou dat was lekker!

Hilde: Ja, lekker gesport, maar wel zwaar ... Oh, nou, ik moet meteen weg.

Chava: Heb je een afspraak?

Hilde: Ja, ik moet om 12.30 uur op het consultatiebureau zijn. Met Freek.

Chava: Hoe oud is Freek nu?

Hilde: Hij is bijna 4.

Chava: Wat wordt hij groot! En straks gaat hij naar school.

Hilde: Ja! Dat gaat snel.

Chava: Gaat het goed met hem?

Hilde: Prima. Hij wordt ingeënt. Hij krijgt straks een prik.

Chava: Oh. Ik dacht dat dat alleen bij baby's was.

Hilde: Nee hoor. Hij heeft al veel prikken gehad. Sommige prikken worden herhaald. Anders werkt het medicijn niet.

Chava: En wat voor prik krijgt hij nu dan?

Hilde: De DKTP-prik.

Chava: DKTP?

Hilde: Ja, dat is een afkorting. De letters staan voor verschillende ziektes. Volgens mij is het difterie, kinkhoest, tetanus en polio.

Chava: Zo ... Nou, dat is heel wat.

Hilde: Ja.

Chava: En heeft hij last van zo'n prik?

Hilde: O gaat wel. Soms wordt zijn arm stijf en is de plek van de prik een beetje pijnlijk. Sommige kinderen krijgen koorts. Dat heeft Freek nog nooit gehad. Gelukkig!

Chava: Zeker. Hé, succes straks en tot volgende week.

Hilde: Ja, tot volgende week.

Oefening 4:

Bespreek met de deelnemer het systeem van vaccinatie in Nederland.
Zie het schema:

Vaccinatieschema

	Fase 1					Fase 2	Fase 3	Fase 4
	6-9 weken	3 maanden	4 maanden	11 maanden	14 maanden	4 jaar	9 jaar	12 jaar
Prik 1	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	BMR	DKTP	DTP	HPV (2 keer 1 prik)
Prik 2	Pneu		Pneu	Pneu	MenC		BMR	

Legenda

D	Difterie	Hib	Haemophilus influenzae type B	M	Mazelen
K	Kinkhoest	HepB	Hepatitis B	R	Rodehond
T	Tetanus	Pneu	Pneumokokken	MenC	Meningokokken C
P	Polio	B	Bof	HPV	Humaan Papillomavirus

Als een deelnemer zelf of in zijn/haar omgeving geen kinderen heeft, hoeft hier niet al te lang bij worden stilgestaan. Dan wellicht bespreken welke inentingen iemand nodig heeft als hij/zij op reis gaat naar een bepaald land.

Oefening 6:

- Lees de volgende zinnen voor:
- Ga je meteen naar huis?
- Hoe oud is Freek nu?
- Ik moet om half een op het consultatiebureau zijn.
- Wat voor prik krijgt Freek nu?
- Soms wordt zijn arm stijf.
- Succes straks en tot volgende week!

Oefening 7 en 8:

Transcript *Ga maar op de weegschaal staan*

Assistente: Goedemiddag.
Hilde: Hallo.
Assistente: Daar is Freek. Hoi Freek!
Hilde: Ja, dat klopt.
Assistente: Kleed hem maar snel uit. Hemd en onderbroek mag hij aanhouden.
Hilde: Prima. Kom maar Freek.
...
Assistente: Zo, eerst even meten en wegen ... kunnen jullie daarna naar de dokter.
Ga maar op de weegschaal staan, Freek.
Hilde: Ga maar.
Assistente: Prima. Zie je wat er staat? 16,5 kilo.
Hilde: Is dat een goed gewicht voor zijn leeftijd?
Assistente: Ja hoor. Hij zit precies op het gemiddelde.
Hilde: Oh fijn.
Assistente: En nu nog even meten. Ga maar tegen de muur staan. Goed zo.
Je hieltjes goed tegen de muur drukken.
Hilde: Heel goed joh.
Assistente: Even kijken. 103 cm. Nou, jij wordt al een grote jongen.
Hilde: Geef jij ook de prik?
Assistente: Nee, dat doet de dokter.
Hilde: Oké.
Assistente: Zij gaat hem ook nog even lichamelijk onderzoeken. Naar zijn longen en zijn hart luisteren. En hij moet een paar testjes doen.
Hilde: Oké. En moet ik straks weer een nieuwe afspraak maken?
Assistente: Nee, dat hoeft niet meer. Kinderen die naar de basisschool gaan, hoeven niet meer naar het consultatiebureau, want dan neemt de GGD het over.
Hilde: Oh ja.
Dokter: Freek Holman.

Oefening 9:

Stel vragen aan de deelnemer over zijn of haar lengte.

Vraag ook naar de lengte van eventuele partner of kinderen.

Oefening 10:

Lees het gesprek *Ga maar op de weegschaal staan* voor.

Oefening 11:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met of zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

Oefening 17:

De deelnemers raden woorden. Geef bij elk woord steeds drie hints.

Vraag na elke hint of de deelnemers al weten om welk woord het gaat.

Gebruik woorden uit de woordenlijst van dit boekje.

Voorbeeld.

Ambulance – 1. Je kunt er in liggen, 2. Je gebruikt het als je ziek bent, 3. Het is een auto.

Oefening 18:

Lees het verhaal dat hieronder staat. Laat de deelnemer het verhaal zo goed mogelijk navertellen. Geef punten voor elk woord dat de deelnemer zich nog goed weet te herinneren en gebruikt bij het navertellen. Lees het verhaal eventueel nog een tweede keer voor.

Verhaal:

Johan is op het consultatiebureau. Met zijn dochter Mieke. Mieke is 14 maanden oud.

Johan kleedt Mieke uit. Hij doet ook haar luier uit. De assistente gaat Mieke wegen. Zij legt haar op de weegschaal. O, wat gebeurt er nu? Mieke plast. De weegschaal is nat. Mieke lacht.

Johan en de assistente ook.

Woorden uit de tekst:

1. consultatiebureau
2. dochter
3. 14 maanden
4. kleedt uit/uitkleden
5. luier
6. assistente
7. wegen
8. weegschaal
9. plast/plassen
10. lacht/lachen

Oefening 19:

De deelnemer bedenkt zijn/haar eigen verhaal bij de foto.

Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de mensen op de foto.

4. Meer bewegen

Oefening 3, 4 en 5:

Transcript *Ik moet meer bewegen*

Marcello: Waar ben je geweest?
Nelson: Ik was even bij de huisarts.
Marcello: O, wat is er? Ben je ziek?
Nelson: Nou, dat niet, maar ik ben snel moe en ik heb vaak hoofdpijn.
Marcello: Vervelend. Wat zei de dokter?
Nelson: Ik heb van hem een advies gekregen.
Marcello: Waarvoor is dat advies?
Nelson: Nou de dokter denkt dat mijn klachten verminderen als ik meer ga bewegen.
Marcello: En wat moet je dan gaan doen?
Nelson: Ik kan heel veel dingen doen. Ik kan gaan zwemmen, wandelen, hardlopen, of naar een sportschool. Daar kan ik dan een maand verschillende lessen proberen. En in het buurthuis zijn ook sportlessen.
Marcello: O, wat goed.
Nelson: Ja, ik ga echt wat doen. Ja, ik beweeg veel te weinig.
Marcello: En is het helemaal gratis?
Nelson: Wandelen natuurlijk wel, en het buurthuis kost ook niet heel veel geld. Daar kan ik ook nog meedoen met een cursus Voeding & Bewegen.
Marcello: Nou, wat leuk allemaal! Wat ga je doen?
Nelson: Ik ga in elk geval elke dag wandelen. En ik ga denk ik tafeltennissen in het buurthuis.
Marcello: Oh, dat is interessant. Ik was vroeger heel goed in tafeltennissen.
Nelson: Nou, dan ga je met me mee. Dat lijkt me ook veel leuker dan alleen.
Marcello: Ja, we gaan wel even kijken wanneer het precies is. Moet je ook nog weer naar de dokter terug?
Nelson: Ja, na drie maanden ga ik weer terug. Dan kijken we of mijn klachten inderdaad minder zijn.
Marcello: Wanneer ga je beginnen?
Nelson: Ik ga me morgen opgeven.

Oefening 7:

Bekijk samen de folder van het buurthuis. Werkwijze bij een analfabete deelnemer:
Bekijk samen wat een deelnemer herkent in de informatie (bijvoorbeeld de cijfers, namen van de dagen), lees de informatie voor en bespreek samen de vragen.

Oefening 8 en 9:

Transcript *Ik wil me opgeven voor tafeltennis*.

Anita: Buurthuis Oost, met Anita.
Nelson: Goedemiddag, u spreekt met Nelson da Sousa.
Anita: Hallo.
Nelson: Ik wil me graag opgeven voor tafeltennis.
Anita: Dat kan. Wilt u eerst een keer kijken of wilt u zich meteen opgeven voor de lessen?
Nelson: Ja, ik wil me graag opgeven voor de lessen, oh en een vriend komt eerst een keer kijken.
Anita: Oké. Wilt u overdag of 's avonds tafeltennissen?
Nelson: Graag overdag. Ik werk niet meer, dus ik heb alle tijd.
Anita: Prima. Dat kan dan op maandag of woensdag. Heeft u voorkeur?
Nelson: Ik wil het liefst op woensdag.
Anita: Dat kan. We hebben op die dag een les van 13.00 tot 14.00 uur.
Ja, daar is nog plaats.
Nelson: Heel fijn, dan komen we samen volgende week woensdag.
Anita: Prima, ik geef het door aan de trainer. Tot dan!

Oefening 10:

Lees het gesprek voor tussen Anita en Nelson
(zie transcript, *Ik wil me opgeven voor tafeltennis*).

Oefening 11:

Lees de onderstaande woorden twee keer voor met het accent op de juiste lettergreep.
De eerste keer luisteren de deelnemers alleen. Bij de tweede keer tikt hij/zij op het juiste moment op de tafel, dat wil zeggen op de lettergreep waar het accent valt.

- ver**vel**end
- be**weeg**recept
- ver**mind**eren
- **sport**lessen
- be**ginn**en
- **op**geven

Oefening 12:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met of zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

Oefening 17:

Schrijf verschillende sporten op kaartjes (of: zet een plaatje en de naam van de sport op een kaartje). Geef elke deelnemer een of meer kaartjes. De deelnemer beeldt de sport uit. De andere deelnemers raden welke sport hij of zij op het kaartje heeft staan.

Oefening 20:

De deelnemer bedenkt zijn/haar eigen verhaal bij de foto.

Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de mensen op de foto.

8. Suggesties voor extra materiaal

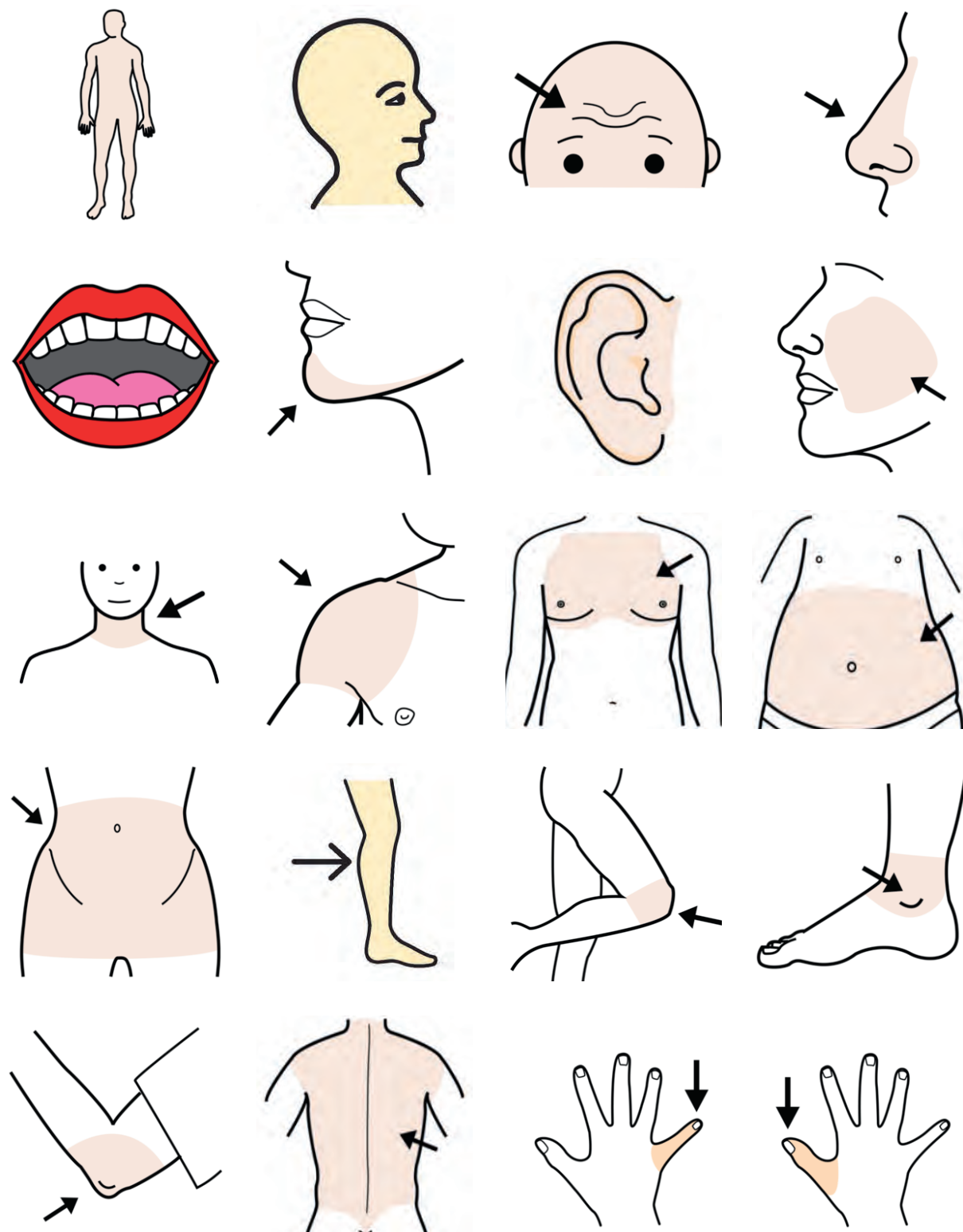
- Bekijk samen folders van consultatiebureau, ziekenhuis, sportactiviteiten in het buurthuis of websites.
- Bekijk beeldmateriaal van delen van het lichaam en bespreek de functie van deze organen of delen.
- Bespreek sportfoto's uit de krant.
- Luister met de deelnemers naar liedjes. Doel hiervan is dat deelnemers de melodie/het ritme van de taal horen. Vraag aan deelnemers of ze woorden herkennen. Het is niet de bedoeling dat het liedje woord voor woord wordt verstaan en/of besproken. De liedjes, die te vinden zijn op internet¹, zijn op dit niveau meestal te moeilijk. Liedjes bij deze module:
 - 'Hoofd, schouder, knie en teen';
 - 'Dr. Bernhard' van Bonnie St. Claire;
 - 'Zij aan zij' van Clouseau;
 - 'Bewegen is gezond' van Kinderen voor Kinderen.
- Excursie naar het plaatselijke ziekenhuis. Inventariseer daar de verschillende afdelingen.
- Spelletje Bingo: maak voor elke deelnemer een kaart met zes plaatjes van lichaamsdelen.
- Neem de oefeningen bij *Zeg na/Taalriedel* op als die mogelijkheid er is en laat de deelnemer zijn teksten terugluisteren.

¹ Veel liedjes zijn te beluisteren via Spotify (programma is gratis te downloaden via www.spotify.com.)

Bijlage met plaatjes

Bij oefening 18

(van subthema 1. Ik ben gevallen!)

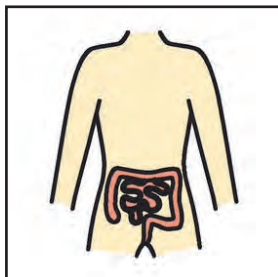

Bij oefening 5

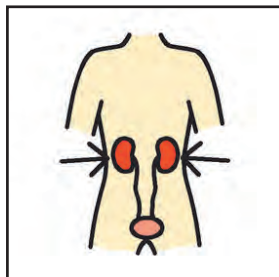
(bij subthema 2. *Op bezoek in het ziekenhuis.*)

Organen en andere onderdelen van het lichaam:

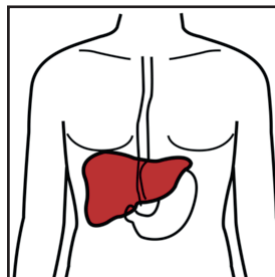
darm

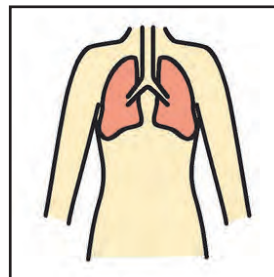
nieren

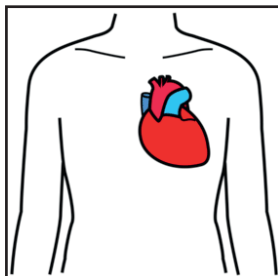
lever

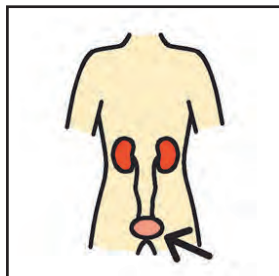
longen

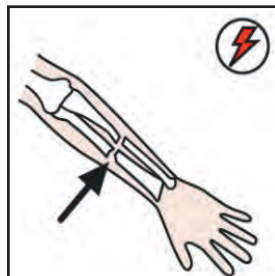
hart

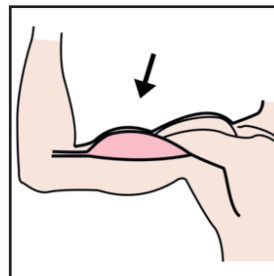
blaas

bot

spier

ader

Wil je ook beter leren lezen en schrijven?
Of ken je iemand die beter wil leren en
schrijven? Bel dan: 0800 – 0234444

SpreekTaal 2 is ontwikkeld door Het Begint met Taal en de Vrije Universiteit Amsterdam en mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning van het Oranje Fonds, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Stichting Lezen & Schrijven.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Colofon

Dit product is tot stand gekomen door:

Het Begint met Taal
Koningin Wilhelminalaan 8, 3527 LD Utrecht
030-2422841
info@hetbegintmettaal.nl, www.hetbegintmettaal.nl

Algemene projectleiding: Sylvia de Groot Heupner

Vrije Universiteit Amsterdam - VU-NT2
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
020-5986575, 06-10817548
c.w.h.vander.voort@vu.nl, www.nt2.vu.nl

Inhoudelijke projectleiding: Vita Olijhoek (VU-NT2)

Concept & advies: Carola van der Voort

Van Dale Uitgevers
Postbus 13288
3507 LG Utrecht

Correspondentieadres: redactie@vandale.nl
www.vandale.nl / www.vandale.be

Auteurs: Martijn Baalman, Lotte Minnema en Anja Valk

Ontworpen door: Beeldenfabriek, Rotterdam

Audiobestanden: de bij deze module horende audiobestanden zijn te beluisteren en/of te downloaden op www.vandale.nl/spreektaal.

Beeldmateriaal: al het beeldmateriaal is met zorg geselecteerd. Mocht u desondanks menen dat wij uw rechten niet goed gerespecteerd hebben, neemt u dan contact op met Het Begint met Taal.

Bronnen: p.4-6-14 – Office online / p.7 – Pixabay.com / p.13 – Digitalehofstad.wordpress.com / p.18 – De deur uit / p.30-31 – Wikimedia.org

Meer informatie? Neem contact op met Het Begint met Taal via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl.

SpreekTaal – hét materiaal voor taalcoaching

SpreekTaal is de meest gebruikte methode voor taalcoaching aan anderstaligen. Het materiaal is uitgebreid getest in de praktijk en speciaal ontwikkeld voor taalvrijwilligers die anderstaligen ondersteunen met het beter leren spreken van de Nederlandse taal.

- geschikt voor zowel een-op-een taalcoaching als kleine groepen
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- goede aansluiting op de dagelijkse praktijk
- laagdrempelig, leuk en leerzaam

De methode bestaat uit twee series: **SpreekTaal 1** (niveau 0 tot A1+) en **SpreekTaal 2** (niveau A1 tot A2). Beide series bestaan uit vijftien praktische modules over dagelijkse onderwerpen, zoals Eten & Drinken, Wonen en Gezondheid. Elke afzonderlijke module bevat verschillende audio-opnames en biedt materiaal voor ongeveer 5 uur taalcoaching.

De audiobestanden die bij deze module horen zijn te beluisteren en/of te downloaden via: www.vandale.nl/spreektaal.

SpreekTaal 2 - module 1 t/m 15

1 Praten over jezelf	6 Kleding & uiterlijk	11 Gezondheid
2 Familie & vrienden	7 Leren	12 Werk
3 Eten & drinken	8 Kopen	13 Dag & tijd
4 Wonen	9 Reizen	14 Communicatie
5 Vrije tijd	10 Nederlandse gewoontes	15 Geld

Het Begint met Taal versterkt taalvrijwilligersorganisaties op ruim 250 locaties in verschillende fases bij het slim organiseren van taalcoaching aan anderstaligen. Op deze locaties oefenen wekelijks 15.000 taalvrijwilligers met 28.000 anderstaligen de Nederlandse taal. Nieuwe initiatieven kunnen op die manier gelijk aan de slag, ervaren organisaties kunnen groeien en methodes die lokaal goed werken rollen wij landelijk uit. Zo leren we van elkaar en wordt taalcoaching nóg effectiever. Zie voor meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl

© 2018 Het Begint met Taal
© 2018 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

